

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

NOORD-NEDERLAND

Inhoudelijk jaaroverzicht 2017

Juni 2018

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Balans van de SER Noord-Nederland	4
3. Adviezen	5
4. Bijeenkomsten in 2017	9
5. Samenstelling Sociaal Economische Raad 2017	10

1. Inleiding

Het afgelopen jaar bestond het sociaal economisch overleg 25 jaar, eerst in de vorm van de Sociaal Economische Adviesraad Noord-Nederland (1992) en in 2007 omgevormd tot de Sociaal Economische Raad Noord-Nederland. Om hier bij stil te staan hebben we de Fryske Academy gevraagd een essay te schrijven over 25 jaar sociaal economisch advies in het Noorden. In hoofdstuk 2 wordt hiervan een korte beschrijving gegeven.

In dit jaaroverzicht van SER Noord-Nederland over 2017 informeren wij u over de verrichte werkzaamheden van het afgelopen jaar. Daarbij zullen we ingaan op de in gang gezette en afgeronde adviezen in het afgelopen jaar.

In 2017 is aan verschillende adviezen gewerkt, die zeer interactief tot stand zijn gekomen. We hebben veel tijd gestoken in overleg en afstemming met onze stakeholders, zodat er draagvlak ontstaat voor de gerealiseerde adviezen. Uiteraard is de inhoud van de adviezen de verantwoordelijkheid van SER Noord-Nederland zelf.

Vanaf februari is een vervolg gegeven aan het advies Het werkend alternatief voor Noord-Nederland, de noordelijke aanpak maakt het verschil. Verder is het advies Personalized & Customized Health dat in 2016 is opgestart voor de provincie Groningen afgerond, hebben we een advies over de noordelijke infrastructuur na 2023 uitgebracht en is een advies over zorg economie inhoudelijk afgerond (met publicatie in april 2018). In hoofdstuk 3 worden de uitgebrachte adviezen samengevat weergegeven.

In hoofdstuk 4 wordt kort ingegaan op de bijeenkomsten die SER Noord-Nederland in 2017 heeft georganiseerd en die in het teken hebben gestaan van de dan nog uit te brengen adviezen.

In hoofdstuk 5 tenslotte wordt de samenstelling van de Raad in 2017 weergegeven.

Het jaar 2017 heeft vooral ook in het teken gestaan van de hernieuwde opzet van SER Noord-Nederland vanaf 2018, nadat het dagelijks bestuur van het SNN had aangekondigd te zullen stoppen met de financiering.

De provincie Groningen en SER Nederland hebben besloten om wel door te gaan met het onafhankelijk adviesorgaan, dat SER Noord-Nederland is. Wij zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

2. Balans van de SER Noord-Nederland

De SER Noord-Nederland heeft een lange traditie van overleg en advisering, in 2017 bestaat de sociaaleconomische advisering in het Noorden 25 jaar. Dit was voor de SER Noord-Nederland een mooie gelegenheid om te evalueren: wat hebben de adviezen van SER Noord-Nederland teweeg gebracht in de noordelijke context? Op verzoek van de SER Noord-Nederland hebben onderzoekers van de Fryske Akademy de regionale advisering onder de loep genomen en dit heeft geresulteerd in het essay 'Balans van de SER Noord-Nederland, 25 jaar zoeken naar evenwicht in functies'. Het essay is vrijdag 8 december 2017 aangeboden aan Groningse commissaris van de Koning, de heer Paas.

Het essay geeft voorbeelden van de meerwaarde die een kwart eeuw van advisering, overleggen en organiseren van draagvlak teweeg heeft gebracht. Het doet aanbevelingen in de voortdurende zoektocht naar de juiste organisatie van sociaal partnerschap in de regio. De SER Noord-Nederland heeft bestaansrecht door haar overkoepelende functie, waarbij 'beleidsconcurrentie' niet telt en partijen op een hoger beleidsniveau tot elkaar kan brengen.

Voor het essay raadpleegden de onderzoekers jaarverslagen en archieven. Daarnaast interviewden zij enkele sleutelfiguren. Uit het onderzoek komt een proces van aanpassing naar voren dat in 2010 begon. In dat jaar werd het regionaal-economische beleid voor Noord-Nederland beëindigd. Hierdoor is de SER Noord-Nederland inhoudelijk gaan verbreden. Er werden nieuwe thema's omarmd, zoals duurzaamheid, energie en de arbeidsmarkt. Soms kreeg deze verbreding een kritische ontvangst bij noordelijke bestuurders.

Opvallend is dat deze beoordeling enkel op de adviezen zelf is gebaseerd. Daarbij wordt voorbijgegaan aan twee andere functies van een regionale SER, namelijk de overleg- en draagvlakfunctie. De overlegfunctie bracht vakbonden en werkgeversorganisaties regelmatig bij elkaar, hetgeen leidde tot het innemen van gezamenlijke standpunten in beleidsdiscussies. De draagvlakfunctie leidde tot bredere steun voor investeringen in Noord-Nederland.

Mede door de beschreven ontwikkelingen gaat de SER Noord-Nederland onder een andere vlag door. Het Samenwerkingsverband Noord-Nederland beëindigt haar bijdrage met ingang van 2018. De provincie Groningen heeft aangegeven de meerwaarde van de SER Noord-Nederland te zien en met bijdragen van de provincie Groningen en SER Nederland wordt het werk van SER Noord-Nederland gecontinueerd.

3. Adviezen

FEBRUARI 2017

Het werkend alternatief voor Noord-Nederland, de noordelijke aanpak maakt het verschil

Dit advies is vastgesteld op 14 december 2016, publicatie op 6 februari 2017.

Het samenwerkingsverband Noord-Nederland heeft de SER Noord-Nederland gevraagd om te adviseren over de noordelijke arbeidsmarkt. Mede door veel partijen hierbij te betrekken is dit advies tot stand gekomen.

In het advies Het werkend alternatief voor Noord-Nederland, de noordelijke aanpak maakt het verschil worden de overheden opgeroepen om een regiodeal te sluiten met sociale partners, UWV en de Regionale en Agrarische Opleidingscentra. De regiodeal bestaat uit concrete afspraken over een aanpak voor een leven lang leren en een aangepaste werkwijze aan de onderkant van de arbeidsmarkt voor toeleiding naar arbeid.

Leven lang leren

SER Noord-Nederland richt het advies met name op mensen met een mbo-opleiding op niveau twee en niveau drie, omdat er door de robotisering en automatisering vooral een probleem dreigt voor deze groep. Bovendien is er tegelijkertijd in een aantal sectoren een schreeuwend tekort aan goed opgeleide vaklieden, wat door de verwachte economische groei alleen maar groter wordt. Enerzijds is er dus een overschot aan mensen met 'verouderde' opleidingen en anderzijds zijn er tekorten. Het overbruggen van dit kwalitatieve verschil gaat niet vanzelf. De uitdaging is dus om de beroepskwalificaties op peil te houden door om-, her- en bijscholing. SER Noord-Nederland komt daarom voor een leven lang leren met vier aanbevelingen: 1. zorg voor bedrijfstakgewijze scholing; 2. zet een regionaal opleidings- en ontwikkelingsfonds voor mbo'ers op; 3. faciliteer kleine ondernemers bij de ontwikkeling en scholing van medewerkers; 4. maak een programma voor scholing van werkenden en werkzoekenden dat zich richt op clusters van kleinere bedrijven. De provincies kunnen zowel het initiatief hiervoor nemen als dit faciliteren. De sociale partners zouden in samenwerking met onderwijsinstellingen het voortouw bij de uitvoering moeten nemen.

Toeleiding naar arbeid

Een ander belangrijk spoor in het advies gaat over de onderkant van de arbeidsmarkt, mbo-1 en lager opgeleiden én langdurig werkzoekend. De uitvoering van de toeleiding naar arbeid door gemeenten en UWV is flink versnipperd. Ook laat het her- en erkennen van de kwaliteiten en mogelijkheden van werkzoekenden nog te wensen over. Dit vraagt om een sterk bestuurlijk commitment, waarbij wordt gestuurd op doelgerichte samenwerking. Er is een betere bestuurlijke verbinding tussen sociaal domein, economie en onderwijs nodig. De aanbevelingen zijn bedoeld om verdere samenwerking te bevorderen en de 'eigen-kaartenbak-eerst-systematiek' te doorbreken, zodat publieke partijen beter kunnen voorzien in de vraag van het bedrijfsleven. Ook moeten belemmerende regels die maatwerkoplossingen voor mensen in de weg staan, worden weggewerkt. Want effectiviteit moet boven rechtmatigheid gaan. SER Noord-Nederland pleit ervoor dat de regio zich hiervoor in Den Haag gezamenlijk sterk maakt. Ook wordt aanbevolen om het opzetten van sociale ondernemingen te stimuleren, zodat de kansen voor mensen met een beperking worden verruimd.

SEPTEMBER 2017

Personalized & Customized Health

Op 6 september 2017 is advies "Personalized & Customized Health" aangeboden aan de gedeputeerden Patrick Brouns en Eelko Eikenaar van de provincie Groningen. Door de decentralisatie

van de ouderenzorg naar gemeenten en de daarmee doorgevoerde bezuinigingen staan de provinciale beleidsdoelen om mensen langer gezonder thuis te laten wonen onder druk. Het lijkt erop dat de decentralisatieoperatie vooral een financiële kwestie is en nauwelijks gaat over kwaliteit van leven. Zeker in gebieden waar vergrijzing en ontgroening sterk voorkomen, zoals in grote delen van Groningen, is de leefbaarheid in het geding. Sociale innovaties, waarbij de burger (weer) centraal staat, zijn nodig.

De provincie Groningen heeft in het licht van bovenstaande problematiek aan de SER Noord-Nederland gevraagd om te adviseren over het thema 'Personalized & Customized Health'.

De burger (weer) centraal stellen is een belangrijk uitgangspunt in het advies over personalized & customized health. Het adviestraject heeft in hoge mate een procesmatige aanpak gekend, waarin gedurende het traject inzichten ontstonden die in het advies hebben geleid tot een viertal pijlers. Voor deze pijlers bestaat ook draagvlak. De pijlers zijn:

- Meer zorg in eigen omgeving;
- Persoonlijk Gezondheidsomgeving (PGO);
- Ondersteunen MKB;
- Zorgonderwijs en scholing werkenden.

Door verschillende initiatiefnemers zijn in 2017 de eerste stappen gezet om tot invulling te komen.

SER Noord-Nederland ziet goede kansen om de ontwikkelingen/innovaties in het sociale domein te vertalen naar economische kansen. Dit bij elkaar brengen gaat echter niet vanzelf. In het speelveld van veel verschillende initiatieven en partijen is er meerwaarde door het vormgeven van regie, waarin partijen in het sociale én economische domein sterker met elkaar optrekken om sociale innovatie te realiseren. Uit de vele door SER Noord-Nederland gevoerde gesprekken en de georganiseerde bijeenkomsten kwam de noodzakelijke regie steeds naar voren als een belangrijk punt.

Het instellen van een regiegroep door de provincie Groningen is nodig om het beoogde lange-termijndoel om mensen langer gezond thuis te laten wonen te realiseren. In het advies wordt daarvoor een voorstel gedaan. Daarbij is het nodig dat de regiegroep een heldere opdracht meekrijgt en dat de te maken afspraken worden vastgelegd in een convenant.

Belangrijke elementen in de opdracht van de provincie aan de regiegroep zijn voor het eerste jaar het maken van een strategische ontwikkelagenda (inclusief het opzetten/faciliteren van lokale en sub-regionale pilots, die de lange-termijn-visie inhoud geven) en het analyseren van de noodzakelijke ondersteuningsstructuur van waaruit de uiteindelijke staf- en secretariaatsfuncties worden vormgegeven.

De provincie heeft het advies opgevolgd door de regiegroep in te stellen. Prof. Dr. F. Kuipers is voorzitter van deze regiegroep geworden.

OKTOBER 2017

Infrastructuur in Noord-Nederland na 2023

Hoe kan Noord-Nederland bijdragen aan belangrijke nationale en internationale ontwikkelingen? Welke infrastructuurle aanpassingen in de nabije toekomst zijn hiervoor nodig? Op verzoek van de provincie Groningen heeft SER Noord-Nederland hierover advies uitgebracht. SER Noord-Nederland bepleit om in een aantal kansrijke Noord-Nederlandse sectoren als energie, data, kennis en logistiek te investeren vanuit (inter-)nationaal perspectief. De toekomstige infrastructuur zou daaraan maximaal ondersteunend moeten zijn, ook dat vraagt concrete acties van de overheid.

Deze aanbevelingen staan in het advies 'De Infrastructuur in Noord-Nederland na 2023', dat op verzoek van de provincie is gemaakt. Dit werd door Frans Jaspers, voorzitter van SER Noord-Nederland, op 4 oktober 2017 aangeboden aan gedeputeerde Fleur Gräper - Van Koolwijk van de provincie Groningen.

Proeftuin

Het advies benoemt vier belangrijke en kansrijke sectoren in Noord-Nederland, namelijk Energietransitie/energyport, Dataport, Kennisinfrastructuur en Logistiek. Vanuit (inter-)nationaal perspectief sectoren die er toe doen en tot interessante pilots voor Noord-Nederland kunnen leiden (het Noorden als proeftuin voor de rest van Nederland en mogelijk zelfs internationaal). Voor elk van deze sectoren benoemt SER Noord-Nederland concrete taken voor de overheden, bijvoorbeeld bij energietransitie het grootschalig investeren in wind op zee in combinatie met grootschalige investeringen in waterstof gerelateerde voorzieningen, zodat de CO2-reductie van de grond komt.

Verbindingen

In het advies gaat SER Noord-Nederland ook in op bestaande infrastructurele knelpunten voor spoor, lucht, water en weg die aangepast of opgelost moeten worden om de gesignaleerde kansen te verzilveren. Zo wordt bijvoorbeeld voor het spoor het belang van aanmerkelijke reistijdverkorting tussen de Randstad en het Noorden bepleit naast meerdere andere concrete van belang zijnde acties. Een greep uit de andere voorstellen van SER Noord-Nederland: pilots in het goederenvervoer; verdubbeling van de weg Groningen-Emmen-Coevorden-Almelo via N34 en N36 en het deels geschikt maken van het aardgasnet voor transport van waterstof.

DECEMBER 2017 Het werkend alternatief voor Noord-Nederland, het vervolg voor de drie noordelijke provincies

Dit advies is vastgesteld op 8 december 2017, publicatie op 15 februari 2018. In dit advies is de projectsubsidie van SER Nederland over de 'bereidheid gemeenten' aan het advies Het Werkend Alternatief geïntegreerd.

SER Noord-Nederland heeft op 15 februari 2018 de Actieagenda Het werkend alternatief voor Noord-Nederland, het vervolg voor de noordelijke provincies aangeboden aan mevrouw Jetta Klijnsma (voorzitter van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en Commissaris van de Koning in Drenthe) en mevrouw Mariëtte Hamer (voorzitter van SER Nederland) Deze actieagenda is het vervolg op een eerder uitgebracht advies in februari 2017. Het biedt concrete handvaten voor noordelijke partijen voor een gemeenschappelijke aanpak gericht op de actuele arbeidsmarktknelpunten van enerzijds tekorten aan vakkrachten in verschillende sectoren en anderzijds het probleem dat nog steeds te veel mensen aan de kant staan.

In veel sectoren bestaan inmiddels grote tekorten aan vakmensen en dit zal in de komende jaren door de verwachte economische groei én de groeiende vervangingsvraag vanwege de vergrijzing alleen maar toenemen. Tegelijkertijd dreigen te veel mensen de aansluiting met de arbeidsmarkt te missen. Als er ooit al een kans was om de verbinding tussen het economisch domein en het sociaal domein tot stand te brengen dan is het nu! In drie, door de SER Noord-Nederland georganiseerde, provinciale bijeenkomsten kwam dit in combinatie met de wens tot meer samenwerking en regie pregnant naar voren. In deze bijeenkomsten kwamen onder meer vertegenwoordigers van gemeenten, onderwijs, sociale partners, UWV en toeleidingsorganisaties bijeen.

In de actieagenda zijn de wensen vanuit de provinciale bijeenkomsten vertaald naar concrete acties en aanbevelingen, zoals meer omscholen met behoud van uitkering, scholing van werkenden en regionale opleidingsfondsen. Cruciaal daarbij is het instellen van een regieteam en een ondersteunend kwartiermakersteam per provincie, die aan de slag gaan om de overige acties tot uitvoering te brengen. De noordelijke werkgeversorganisaties hebben voor 2018 blijvend ontwikkelen en de goede match op de arbeidsmarkt centraal gesteld met het motto "(er)ken je talent".

De overige acties uit de actieagenda vormen vervolgens tezamen de opdracht voor de regie- en kwartiermakersteams. Hierbij is de ruimte voor 'couleur locale' om de feitelijke uitwerking goed te laten

aansluiten op de kansen en wensen vanuit de provinciale deelnemers/stakeholders, gerelateerd aan de problematiek van werkgevers, werknemers en werkzoekenden.

DECEMBER 2017 **Decentralisatie zorg naar gemeenten, Benutten nieuwe kansen door te bouwen aan vertrouwen**

Dit advies is vastgesteld op 8 december 2017, publicatie op 25 april 2018.

SER Noord-Nederland heeft op 25 april het advies Decentralisatie zorg naar gemeenten, Benutten nieuwe kansen in Groningen door te bouwen aan vertrouwen aangeboden aan prof. Folkert Kuipers van de regiegroep Personalized & Customized Health. Hoewel de oorspronkelijke adviesvraag het hele domein van de decentralisatie als vertrekpunt had, is in het adviestraject de focus vooral komen te liggen bij de (complexe) jeugdzorg. Het ontbreken van vertrouwen tussen de gemeenten en de zorgaanbieders in dit domein bleek het belangrijkste knelpunt te zijn. De aanbevelingen in het advies gaan daarom over samenwerking in het domein van de complexe jeugdzorg en het herstel van vertrouwen tussen gemeenten en zorgaanbieders.

Het hele proces van de decentralisaties van de Wmo, Participatie en de jeugdzorg naar gemeenten in 2015 is feitelijk ook een bezuinigingsoperatie geweest, waardoor het bestaande systeem van het samenwerkingsmodel over is gegaan in een concurrentiemodel. Mede hierdoor is het vertrouwen en de solidariteit binnen de sector ter discussie komen te staan. Dit wordt versterkt door het aanbestedingssysteem; hierdoor wordt de concurrentie expliciet en gedurende een bepaalde periode mag er blijkbaar geen contact zijn tussen de zorgaanbieders.

Het zorglandschap is sterk in beweging. Nu het stof van de decentralisaties wat is neergedaald, zijn ook gemeenten zich in toenemende mate aan het beraden hoe door middel van samenwerking en professionalisering de integratie tussen de domeinen tot stand kan worden gebracht. Zeker waar sprake is van enkelvoudige ondersteuning aan inwoners zal de tijdsfactor belangrijk zijn om te wennen aan de nieuwe rol van de gemeenten.

Binnen de nieuwe krachtverhoudingen gebeurt al veel. Op verschillende plekken in de provincie ontstaan lokale initiatieven of gaan zorgpartijen nauwer samenwerken. In het advies is ervoor gekozen om het te richten op een aspect dat nog onvoldoende als knelpunt naar voren is gekomen. Dit richt zich met name op de decentralisatie van de jeugdzorg en dan specifiek de wijze waarop de complexe zorg voor jongeren thans tot stand komt. Niet alleen blijven er daardoor kansen liggen, veel belangrijker dat de zorg aan een zeer kwetsbare groep jongeren onder druk staat.

In het adviesproces zijn enkele gemeente bestuurders, bestuurders in de (jeugd)zorg en inhoudelijk deskundigen actief betrokken, zowel in individuele interviews als in een gemeenschappelijke brainstorm. Daaruit is een aantal aanbevelingen gedestilleerd, waarvoor SER Noord-Nederland de eindverantwoordelijkheid draagt.

De aanbevelingen in het advies zijn de volgende:

- Werk samen in Complexe jeugdzorg (bovenlokaal of zelfs bovenregionaal);
- Herstel vertrouwen door stages en platformbijeenkomsten;
- Zoek (experimenteer)ruimte binnen de mogelijkheden van de Aanbestedingswet;
- Doe onderzoek naar de oorzaken van de tekorten in de jeugdzorg in Groningen;
- Maak vergelijkende kwaliteits- en probleemanalyses;
- Maak regionale prognoses voor de toekomstige zorgvraag.

4. Bijeenkomsten in 2017

In het afgelopen jaar heeft SER Noord-Nederland een aantal bijeenkomsten georganiseerd, die hier kort worden beschreven.

Werkatelier Noordelijke infrastructuur, 30 maart 2017

Voor dit werkatelier is een selectief gezelschap uitgenodigd, dat veel kennis en kunde heeft op het gebied van infrastructuur, ruimtelijke ordening, energietransitie en/of aanverwante onderwerpen. Dit werkatelier stond in het teken van het advies dat SER Noord-Nederland heeft gemaakt op verzoek van de provincie Groningen over de noordelijke infrastructuur na 2023. Achtergrond hierbij was het bepalen van de noordelijke inzet voor het MIRT de komende jaren.

Dit werkatelier werd worden voorgezeten door Hilde Blank, directeur BVR Adviseurs Ruimtelijke Ontwikkeling en tevens raadslid bij de SER Noord-Nederland. Ook Fleur Gräper, gedeputeerde Provincie Groningen, en Daan Zandbelt, partner De Zwarte Hond en Rijksadviseur Fysieke Leefomgeving, leverden hun bijdrage tijdens deze bijeenkomst.

Op weg naar een inclusieve regio, 15 mei 2017

Dit betrof een publieke lezing die door Noord-Nederland en de RUG gezamenlijk is georganiseerd en in het teken stond van de inclusieve regio en in belangrijke mate was gebaseerd op het door SER Noord-Nederland uitgebrachte advies over de noordelijke arbeidsmarkt in februari, Het werkend alternatief voor Noord-Nederland. Deze themabijeenkomst was de vierde en laatste publieke lezing die door de RUG wordt georganiseerd in de aanloop naar het congres van de European Regional Science Association dat van 29 augustus tot 1 september 2017 in Groningen plaatsvond.

Tijdens deze bijeenkomst werd een lezing gegeven door Mevr. Mariëtte Hamer, voorzitter van de Sociaal Economische Raad over de actuele arbeidsmarktproblematiek in Nederland en de regio. Door René Paas, Commissaris van de Koning provincie Groningen werd een co-referaat verzorgd.

Drie provinciale bijeenkomsten over het vervolg voor Het werkend alternatief, september/oktober 2017

In elk van de drie provincies zijn bijeenkomsten georganiseerd die in het teken stonden van de verdere uitwerking van het adviestraject over de noordelijke arbeidsmarkt. Dit waren goed bezochte bijeenkomsten door gemeentebestuurders, bestuurders/vertegenwoordigers van ROC's, regiomanagers van UWV en andere relevante stakeholders in het domein van arbeidstoeleiding. De uitkomsten van bijeenkomsten hebben hun vertaling gekregen in het advies Het werkend alternatief voor Noord-Nederland, het vervolg voor de drie noordelijke provincies.

Balans van Noord-Nederland, 8 december 2017

In een publieke bijeenkomst is op 8 december het essay over 25 jaar sociaal economisch advies aangeboden aan René Paas, Commissaris van de Koning in Groningen.

5. Samenstelling Sociaal Economische Raad 2017

Voorzitter

Dhr. Drs. Fr.C.A. Jaspers*

Werkgevers

VNO-NCW Noord

Dhr. S.J. Galema

Dhr. Drs. L. Zwiers *

MKB Nederland Noord

Dhr. G. Kremer (voorzitter)

Mevr. R. Westdijk

LTO Noord

Dhr. P. Bos

Werknemers

FNV Noord

Dhr. A. Hoogsteen*

Mevr. J. de Lang

Mevr. I. Von Pickartz

CNV

Dhr. F. Strolenberg

VCP

Dhr. Mr. B. Bergsma

Deskundigen

Beleidssterrein Ruimtelijke Ordening

Mevr. Ir. H. Blank

Beleidssterrein Arbeidsmarkt & Scholing

Dhr. Prof. Dr. P. Elhorst

Beleidssterrein Regionale Economie

Dhr. Prof. Dr. Ir. R. Rabbinge*

Beleidssterrein Mondialisering

Dhr. Prof. Dr. S. Brakman

Beleidssterrein Innovaties

Dhr. Dr. H. Velthuisen

Secretariaat

Algemeen Secretaris

Dhr. Drs. H. Bloupot

Secretariële ondersteuning

Mevr. C. van de Beek

Stagiaires:

Mevr. F. Speerstra (tot 1 februari 2017)

Mevr. L. van de Haar (1 februari t/m 31 juli 2017)

Mevr. M. van de Werff (1 september t/m 31 december 2017)

- *tevens lid van de agendacommissie SER Noord-Nederland*